

ЦЕНТАР ЗА СТРУЧНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУКА
VOCATIONAL EDUCATION AND TRAINING CENTRE

ПРОГРАМА ЗА РАБОТА
НА ЦЕНТАРОТ ЗА СТРУЧНО ОБРАЗОВАНИЕ И
ОБУКА ЗА 2013 ГОДИНА

Декември, 2012 година
С к о п ј е

Врз основа на член 35 од Законот за стручно образование и обука (Сл. весник на Република Македонија бр. 71/06, 117/08, 148/09 и 17/11), Управниот одбор на Центарот за стручно образование и обука, на ден 10.12. 2012 година, ја усвои Програмата за работа на Центарот за стручно образование и обука за 2013 година, со финансиски план.

РЕЗИМЕ

Овој документ претставува Годишна програма за работа на Центарот за стручно образование и обука (во понатамошниот текст: Центарот) за 2013 година.

Во текот на 2013 година Центарот ќе продолжи со реализирање на активностите кои произлегуваат од Законот за стручно образование и обука. Посебен акцент ќе биде ставен на активностите за зајакнување на социјалното партнерство и изработка на стандарди на занимања и стручни квалификации во стручното оспособување и во образованието за занимања. Во тие рамки, покрај заедничките активности со Твининг партнерот - Институтот за стручно образование и обука на Република Словенија, во рамките на Твининг проектот „Поддршка за модернизација на системот за образование и обука“, финансиран од страна на Европската унија за спроведување реформите, Центарот ќе работи и во спроведување на реформите за образовните профили кои нема да бидат опфатени со реформата. Паралелно со изработка на програмските документи од Твининг проектот, ќе се изработуваат и програмски документи за двегодишното и тригодишното образование кои нема да бидат изработени во рамките на проектот: стандарди на занимања, стручни квалификации, наставни планови и наставни програми. Исто така, Центарот ќе продолжи со учество во подготовката и развојот на Националната рамка на квалификации со акцент на опишувањето на дескрипторите за нивоата на квалификациите во рамките на стручното образование.

Согласно надлежностите кои произлегуваат од Законот за стручно образование и обука, Центарот ќе продолжи со развивање на стручното образование заради усогласување на потребите со современиот технолошки и општествен развој. Во таа насока Центарот ќе учествува во реализирањето на краткорочните цели што ќе бидат дефинирани во акцискиот план од Стратегијата за развој на стручното образование во Република Македонија 2013 - 2020 година.

Промените што произлегуваат од започнатите реформи во стручното образование бараат многу поголема посветеност и одговорност на директорите, наставниците и другите воспитно-образовни кадри во средните стручни училишта и се очекува нивно активно учество во процесот на спроведување на реформите. Во таа насока, Центарот ќе направи анализа за потребите од обуки, ќе изготви стратегија и акциски план за обуки и ќе реализира обуки на воспитно-образовниот кадар во стручните училишта.

За остварување на проектираните активности на Центарот за 2013 година од големо значење е поддршката од секторот за деловна поддршка. Активностите ќе бидат насочени кон одржување на ВЕБ страната, изготвување предлог на измени и дополнувања на Закон за стручно образование и обука, изготвување на подзаконски акти и правилници, преведување, лекторирање и печатење на програмски документи, промовирање на работата на Центарот, спроведување на постапки за пополнување на слободни работни места во Центарот, спроведување на постапка за избор на заменик директор на Центарот, обезбедување на уредно финансиско и материјално работење на Центарот.

Врз основа на горе изнесеното, клучните приоритети за 2013 година можат да се структурираат во следните шест области:

- Развој на стандарди на занимања и стручни квалификации
- Развој на образовни програми
- Истражување и развој на стручното образование
- Обука на воспитно-образовен кадар во стручните училишта
- Деловна поддршка
- Финансиски прашања.

Од страна на Центарот, перманентно ќе се следи реализирањето на Годишната програма, а по завршување на првите шест месеци ќе биде направена анализа за спроведувањето на програмираните активности и во зависност од потребите ќе биде направена соодветна измена или дополнување на истата.

ПРОГРАМСКА РАМКА

Во деловите што следат се опишани програмските активности кои се структурирани во шест главни области. Секоја област е опишана преку следните елементи: **цели** кои ги претставуваат очекувањата од соодветната област, **резултати** кои ги дефинираат очекувањата од соодветните активности, **краток опис** кој ги опишува активностите за остварување на очекуваните резултати и **индикатори за постигнувањата на резултатите** каде се претставени излезните очекувања преку кои ќе може да се оценува постигањето на резултатите и успешноста во остварувањето на целите.

Програмските активности на Центарот како јавна установа ќе се спроведуваат согласно приоритетните политики на Владата на Република Македонија и Министерството за образование и наука. Значајно место во спроведувањето на програмските активности ќе имаат социјалните партнери, проектите во делот на стручното образование и стручните училишта во Република Македонија.

I. РАЗВОЈ НА СТАНДАРДИ НА ЗАНИМАЊА И СТАНДАРДИ НА СТРУЧНИ КВАЛИФИКАЦИИ

Цели

Согласно надлежностите кои произлегуваат од Законот за стручно образование и обука, Центарот ќе ги развива стандардите на занимања и стандардите на стручни квалификации за стручното оспособување со траење до две години и стручното образование за занимања со траење од три години. Дел од стандардите ќе бидат развиени во рамките на Твининг проектот, а дел ќе бидат развивани како програмски активности на Центарот (доколку се обезбедат потребните претпоставки за успешна реализација на оваа активност).

Центарот ќе се залага за комплетно реформирање на сите образовни профили за стручното оспособување и стручното образование за занимања со цел во учебната 2013/2014 година во сите стручни училишта да се запишуваат ученици во прва година според комплетно реформирани наставни планови и програми. Крајна цел е развивање на стручното образование заради усогласување на потребите со современиот технолошки и општествен развој и задоволување на потребите на пазарот на трудот.

Резултати

- Учество во истражување на пазарот на трудот
- Подобрена соработка со социјалните партнери
- Изработени стандарди на занимања за стручното оспособување и стручното образование за занимања, кои нема да бидат опфатени со Твининг проектот
- Изработени стандарди на стручни квалификации за стручното оспособување и стручното образование за занимања, кои нема да бидат опфатени со Твининг проектот

Краток опис

Центарот ќе ги користи сите постојни бази на податоци што ги има Агенцијата за вработување, како релевантна основа за анализа на потребите на пазарот на трудот и на тој начин ќе ги креира потребите од кадри и нивните образовни потреби. Оваа активност

треба да овозможи да се усогласи понудата и побарувачката на соодветни кадри на пазарот на трудот со што ќе се намали нивната диспропорција.

Врз основа на дефинираните принципи на социјалниот дијалог, потпишаните протоколи за соработка со социјалните партнери и потпишаните меморандуми за соработка помеѓу Центарот и социјалните партнери ќе се зајакнува соработката во насока на подобрување и развивање на стручното образование.

Центарот ќе воспостави флексибилни механизми за стручно насочување и советување, ќе креира соодветни политики и стратегии како на локално така и на државно ниво и ќе воспостави база на податоци и извори на информации за сите субјекти заинтересирани за стручното образование. Во рамките на зајакнувањето на врската меѓу стручните училишта и пазарот на трудот, Центарот интензивно ќе работи на воспоставување на интергрален Регистар за компании што ги исполнуваат условите за спроведување на практична обука за учениците кај работодавачите.

Индикатори за постигнувањата на резултатите:

- Зајакната соработка со Агенцијата за вработување на Република Македонија во истражувањата на потребите на пазарот на трудот.
- Изработени околу 65 стандарди на занимања во стручното образование за занимања и во стручното оспособување, надвор од Твининг проектот.
- Изработени околу 14 стандарди на стручни квалификации во стручното оспособување, надвор од Твининг проектот.
- Изработени околу 20 стандарди на стручни квалификации во стручното образование за занимања, надвор од Твининг проектот.

II. РАЗВОЈ НА ОБРАЗОВНИ ПРОГРАМИ

Цели

Центарот ќе продолжи со активностите за реформа на средното стручно образование на стручното оспособување и стручното образование за занимања. Во тие рамки ќе се изработуваат образовните програми (наставни планови и наставни програми), за образовни профили за кои нема да бидат изработени во рамките на Твининг програмска, туку како програмска активност на Центарот.

Центарот ќе продолжи со изработка на наставни програми за трета и четврта година за техничкото образование за образовните профили кои беа воведени во 2010 и 2011 година.

Резултати

- Дефинирање на стручните квалификации во стручното оспособување и стручното образование за занимања, надвор од Твининг проектот.
- Изработка на наставни програми за втора, трета и четврта година за техничкото образование за новите образовни профили.
- Изработка на дел од наставните програми за прва година за стручното оспособување и за стручното образование за занимања надвор од Твининг проектот.
- Изработка на предлог прашања за екстерна проверка на постигањата на учениците за наставните предмети од новите образовни профили со четиригодишно траење на образованието.

- Изработка на предлог прашања за екстерна проверка на постигањата на учениците за наставните предмети од прва година од новите образовни профили во рамките на Твининг проектот, со тригодишно и двегодишно траење на образованието.
- Изработка на предлог прашања за екстерна проверка на постигањата на учениците, за дополнување на базата на прашања за наставните предмети од постојните образовни профили во тригодишното и четиригодишното образование.

Кус опис

Центарот ќе изготви дел од наставните планови и наставни програми за прва година за стручното образование за занимања и во стручното оспособување за образовните профили и занимања кои нема да бидат опфатени со Твининг проектот.

Според искажани потреби, Центарот ќе учествува и во изработка на програмски документи за четиригодишното образование кои ќе произлезат од потребите на училиштата и од Конкурсот за запишување на ученици во средното образование во учебната 2013/2014 година.

Врз основа на Концепцијата на стручното образование за занимања и на Концепцијата на стручното оспособување со траење до две години, во 2013 година ќе продолжи реформирањето на стручното образование за занимања и на стручното оспособување според барањата на пазарот на трудот. Во тие рамки ќе се реализираат следните активности: изработка на стручни квалификации во стручното образование за занимања и за стручното оспособување за образовни профили кои нема да бидат опфатени со Твининг програмата, како и изработка на нови наставни планови во стручното образование за занимања и за стручното оспособување, изработка на нови наставни програми за прва година во стручното образование за занимања и за стручното оспособување.

Ќе бидат изработени наставни програми за образовните профили кои беа воведени во 2010 и 2011 година и тоа: за трета година за образовните профили техничар дизајнер за внатрешна архитектура од градежно-геодетската струка и конфекциски компјутерски оператор од текстилно-кожарска струка, ако и за четврта година за образовниот профил машиновозач за дизел и електровлечни возила од сообраќајна струка.

Ќе бидат изработени наставни програми за четврта година за учениците со посебни образовни потреби за: машинска и текстилно-кожарска струка.

За образовните профили од техничкото образование според кои се образуваат ученици во четврта година во учебната 2012/2013 година ќе бидат изготвени испитни програми за полагање на стручниот предмет за матурски и завршен испит. За одделни образовни профили кои се реализираат според старите наставни планови и програми, исто така ќе бидат изготвени испитни програми за полагање на стручниот предмет за матурски и завршен испит, доколку тоа го побараат стручните училишта.

Ќе продолжат и активностите за изработка на предлог прашања за екстерна проверка на постигањата на учениците по наставни предмети кои ќе се оценуваат преку тестови.

Индикатори за постигнувањата на резултатите:

- Изработени 68 наставни програми за прва година за стручното образование за занимања и за прва година за стручното оспособување кои не се опфатени со Твининг програмата.
- Изработени наставни програми за трета година за образовните профили: техничар дизајнер за внатрешна архитектура од градежно-геодетската струка (9) и конфекциски компјутерски оператор од текситлно-кожарска струка (8).
- Изработени наставни програми за четврта година за образовниот профил машиновозач за дизел и електровлечни возила (8).
- Изработени 9 наставни програми од машинска струка и 10 наставни програми од текстилно кожарска струка за четврта година за учениците со посебни образовни потреби
- Изработени 10 испитни програми за полагање на стручниот предмет за матурски и завршен испит, за образовни профили од техничкото образование според кои се образуваат ученици во четврта година во учебната 2012/2013 година.
- Изработени испитни програми за полагање на стручниот предмет за матурски и завршен испит, доколку тоа го побараат стручните училишта.
- Изработени предлог прашања за екстерна проверка на постигањата на учениците за 75 стручни наставни предмети од новите образовни профили со четиригодишно траење на образованието, кои ќе се оценуваат преку тестови.
- Изработени предлог прашања за екстерна проверка на постигањата на учениците за 30 наставни предмети од прва година од новите образовни профили во рамките на Твининг проектот, со тригодишно и двегодишно траење на образованието.
- Изработени предлог прашања за екстерна проверка на постигањата на учениците, за дополнување на базата на прашања за 1.350 наставни предмети од постојните образовни профили во тригодишното и четиригодишното образование, кои ќе се оценуваат преку тестови.

III. ИСТРАЖУВАЊЕ И РАЗВОЈ НА СТРУЧНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Цели

Континуирано во текот на 2013 година Центарот ќе ги продолжи активностите околу истражувањето и развојот на стручното образование.

Резултати

- Учество во утврдување на можности за отворање на нови образовни профили во стручното образование.
- Учество во реализација на оперативниот план на Владата на Република Македонија во 2013 година на активни мерки и политики за вработување.
- Учество во реализирање на активности од Стратегијата за развој на стручното образование во Република Македонија 2013 - 2020 година.
- Учество во имплементација на програмите за слободните часови во рамките на планираните активности од проектот „Учиме заедно“, со поддршка на Министерството за образование и наука на Република Македонија и активностите за имплементација на Стратегијата за интегрирано образование, финансирана од Амбасадата на Кралството Норвешка.
- Учество во реализација на проектот од студиската посета на Р. Литванија за реализација на проектот „Institutional collaboration in VET for Integrated Europe“ - Леонардо Да Винчи – мобилност.
- Учество во активности на проектот за Социјална инклузија, подржан од ETF.

- Учество во активности кој произлегуваат од Стратегија за иновации.
- Учество во активности од УСАИД ЈЕС Мрежа проект – Програма за подготвеност за работа, проектот.
- Учество во активности на проектот „меѓуетничка интеграција во образованието,, со поддршка на УСАИД.
- Учество во активности на проектот „Анализа за потреба од градење (постоење) на систем за следење на кадрите кои го завршуваат стручното образование,, - поддржано од Британски совет.
- Учество SEEVET-Net, проект за методологии на мониторинг и евалуација.
- Стручна поддршка за формирање на совети за струки.
- Реализација на активности за имплементација на Законот за стручно образование и обука во делот на реализација на практичната обука кај работодавачите.
- Давање на стручни мислења за програмите за слободни часови на училиштата.
- Учество во спроведување на екстерните испити за државна матура.
- Учество во спроведување на стручни испити за наставници-приправници.
- Учество во работни групи за верифицирање на програми за неформалното образование на возрасните.
- Учество во комисији за верификација на новите образовни профили.

Советниците од Центарот ќе продолжат да учествуваат, како членови на работни групи, во подготовката и развојот на Националната рамка на квалификации. Придонесот на советниците од Центарот ќе биде насочен кон определувањето на нивоата на квалификацииите во стручното образование и при опишувањата на дескрипторите на нивоата на стручните квалификации во рамките на стручното образование.

Кус опис

Во соработка со носителот на Твининг проектот Центарот ќе учествува во обуките за имплементација на новите наставни планови и програми, во рамките на реформираните образовни профили за стручното оспособување со траење до две години и стручното образование за занимања со траење од три години.

Центарот ќе учествува во спроведување на оперативниот план на Владата на Република Македонија во 2013 година на активни мерки и политики за вработување. Со оперативниот план ќе бидат опфатени повеќе целни групи, а ќе се однесува на повеќе занимања кои ќе бидат утврдени со анализата што ќе ја спровете Агенцијата за вработување на Република Македонија.

Согласно надлежностите кои произлегуваат од Законот за стручно образование и обука, Центарот ќе продолжи со развивање на стручното образование заради усогласување на потребите со современиот технолошки и општествен развој. Во таа насока во 2013 година, Центарот ќе учествува во реализирање на активности од Стратегија за развој на стручното образование во Република Македонија 2013 - 2020 година.

Центарот ќе обезбеди стручна поддршка за формирање на 14 Совети на струки.

Ќе продолжат активностите за развивање на стратешко партнерство со релевантните институции со кои се потпишани протоколи и меморандуми за соработка и со други релевантни институции.

Центарот ќе продолжи со учество во активностите на веќе започнатите проекти во областа на стручното образование и обука (УСАИД ЈЕС Мрежа проект – Програма за подготвеност за работа, проектот „Учиме заедно“ активности за имплементација на Стратегијата за интегрирано образование, финансирана од Амбасадата на Кралството Норвешка, Мултикултурно образование, Британски Совет во РМ итн.), но и во нови проекти доколку започнат со реализација во 2013 година.

Перманентна задача на советниците од Центарот ќе биде инструктивно – менторската и консултативно – советодавната работа со наставниците. Досегашното искуство и практика покажа дека стручните наставници имаат голема потреба од ваквиот вид на активност. Поради тоа ќе се настојува ваквата задача и во 2013 година да биде

одржана и продлабочена. Во таа смисла се планира да се посети секое стручно училиште во Република Македонија најмалку еднаш во текот на годината. Советниците од Центарот ќе учествуваат и во работата на заедниците на стручните училишта и во организираниите републички натпревари.

Советниците од Центарот ќе учествуваат во работните средби на заедниците на стручните училишта (заедницата на електротехничките, машинските и сообраќајните училишта, здружение на економско-правна и трговска струка, заедницата на земјоделско-ветеринарните и шумарските училишта и др.), како и на натпреварите на учениците од стручните училишта.

Во текот на 2013 година, Центарот ќе одржи регионални средби со директорите и стручните наставници од стручните училишта и тоа најмалку два пати на кои ќе расправа за актуелните проблеми во стручното образование.

Новите наставни планови за четиригодишното стручно образование им дава можност на средните стручни училишта да изведуваат слободни часови. Овие часови се во функција на проширување и/или продлабочување на знаењата на учениците во однос на содржини кои не се опфатени во стручното образование со редовната настава, а кои треба да бидат програмирани за нивната реализација. За таа цел Центарот и во 2013 година ќе изготвува стручни мислења за програмите по слободните часови предложени од училиштата, врз основа на критериумите за изготвување на програмски документи за слободни часови и анализа на истите.

Индикатори за постигнувањата на резултатите:

- Дадено стручно мислење за отворање на нови образовни профили во стручното образование
- Земено учество во спроведувањето на оперативниот план на Владата на Република Македонија во 2013 година за повеќе занимања,
- Спроведени активности за реализација на краткорочните цели од Стратегија за развојот на стручното образование во Република Македонија 2013 - 2020 година.
- Формирани 14 Совети на струки.
- Воспоставен интегрален Регистар за компании што ги исполнуваат условите за спроведување на практична обука за учениците кај работодавачите.
- Земено учество во активности на други проекти во областа на стручното образование и обука.
- Одржани најмалку по една средба со секое стручно училиште за инструктивно - менторска и консултативно - советодавна работа со наставниците.
- Земено учество во работните средби на заедниците на стручните училишта и натпреварите на учениците од стручните училишта.
- Одржани регионални средби со директорите и наставниците од стручните училишта два пати годишно.
- Дадени стручни мислења за програмите за слободни часови на училиштата.
- Земено учество во спроведување на екстерните испити за државна матура.
- Земено учество во спроведување на стручни испити за наставници-приправници.
- Земено учество во работни групи за верифицирање на програми за неформалното образование на возрасните.
- Земено учество во комисији за верификација на новите образовни профили.

IV. ОБУКА НА ВОСПИТНО-ОБРАЗОВЕН КАДАР ВО СТРУЧНИТЕ УЧИЛИШТА

Цели

Центарот ќе обезбедува поддршка на стручното образование преку советување, инструктирање и менторирање на наставниците, обучувачите и другите воспитно-образовни кадри во стручните училишта. Посебен акцент ќе биде ставен на обука на воспитно-образовните кадри за изработка на стандарди на занимања, наставни планови и програми и обука за имплементирање на реформираните наставните планови и програми за стручното оспособување и стручното образование за занимања кои нема да бидат изработени во рамките на Твининг проектот. Обуките на воспитно-образовниот кадар во стручните училишта ќе бидат реализирани доколку се обезбедат потребните претпоставки (финансиски и материјални средства) за успешна реализација на планираните активности.

Резултати

- Анализа на потребите од обука на воспитно-образовниот кадар во стручните училишта;
- Изработка на Акциски план за обука на воспитно-образовниот кадар во стручните училишта;
- Обука на членовите на работните групи за изработка на стандарди на занимања и стручни квалификации кои нема да бидат изработени од Твининг проектот;
- Обука на членовите на работните групи за изработка на наставни планови и наставни програми кои нема да бидат изработени од Твининг проектот;
- Обука на директори за поддршка на активности за имплементација на реформираните наставни планови и програми кои нема да бидат опфатени од Твининг проектот;
- Обука на наставници за имплементација на реформираните наставни планови и програми кои нема да бидат опфатени од Твининг проектот;
- Обука на ментори од компании кои ќе примаат ученици на практична обука;

Краток опис

За да се утврдат потребите за обука на воспитно-образовниот кадар во стручните училишта ќе биде изработена Анализа која треба да ја определи содржината на обуките. При изготвување на анализата ќе се користат искуства од Анализата за потребите од обука, изготвената во рамките на Твининг проектот. Врз основа на искажаните потреби од обука во Анализата, ќе биде изработена стратегија и акциски план во кој ќе се определи временската рамка, носителите и потребните финансиски средства за обуките.

Ќе бидат формирани нови работни групи за изработка на стандарди на занимања и стручни квалификации кои нема да бидат изработени во рамките на Твининг проектот. За новите членови од работните групи ќе бидат одржани обуки за изработка на стандардите.

Ќе бидат формирани нови работни групи за изработка на наставни планови и наставни програми за стручно оспособување и стручно образование за занимања кои нема да бидат изработени во рамките на Твининг проектот. За новите членови од работните групи ќе бидат одржани обуки за изработка на наставните планови и наставните програми.

За успешна имплементација на реформираните наставни планови и програми за стручно оспособување и стручно образование за занимања кои нема да бидат опфатени од Твининг проектот ќе бидат одржани обуки за воспитно-образовниот кадар во стручните училишта (директори, наставници, педагошко-психолошката служба), за да се оспособат како успешно да ги планираат, организираат и имплементираат активностите.

Со цел да се подобри изведувањето на практичната обука на учениците кај работодавачите ќе бидат обучени ментори од компании кои непосредно ќе работат со

учениците кои изведуваат практична обука во компаниите. За таа цел Центарот ќе учествува во спроведување на обуката на менторите од радот на работодавачите, според претходно изработена програма и користено искуство од Твининг проектот.

Индикатори за постигнувањата на резултатите:

- Изработена Анализа за потребите од обука на воспитно-образовниот кадар во стручното образование;
- Изработен Акциски план и стратегија за обука на воспитно-образовниот кадар во стручното образование;
- Обучени околу 45 членови на работни групи за изработка на стандарди на занимања во стручното образование за занимања и во стручното оспособување, надвор од Твининг проектот;
- Обучени 150 членовите на работните групи за изработка на наставни планови и наставни програми кои нема да бидат изработени од Твининг проектот;
- Обучени 35 директори за поддршка на активности за имплементација на реформирани наставни планови и програми кои нема да бидат опфатени од Твининг проектот;
- Обучени 150 наставници за имплементација на реформирани наставни планови и програми кои нема да бидат опфатени од Твининг проектот;
- Обучени 55 ментори од компании кои ќе примаат ученици на практична обука.

V. ДЕЛОВНА ПОДДРШКА

Цели

Секторот за деловна поддршка ќе даде целосна поддршка за остварување на проектираните активности на Центарот за 2013 година, преку низа активности насочени кон јакнење на капацитетите на Центарот; изготвување и предлагање на измени и дополнувања на Закон за стручно образование и обука; изготвување на интерни правилници; изготвување на решенија, одлуки, информации и договори; објавување на конкурси за избор на надворешни соработници на Центарот; лекторирање, преведување и печатење на документи; одржување на веб страната; промовирање на работата на Центарот.

Резултати

- Организирање и учество на трибини, конференции и сл. за промовирање на работата на Центарот;
- Следење на законските прописи кои се однесуваат на работењето на Центарот;
- Изработка на предлог измени и дополнување на Закон за стручно образование и обука;
- Учество во изработката на други закони и подзаконски акти од областа на стручното образование и во изготвувањето предлог за измени и дополнување на одделни закони;
- Изготвување на интерни правилници и изготвување на поединечни општи акти: одлуки, решенија, извештаи и слично;
- Изготвување на информации од делокругот на работата на секторот;
- Лекторирање на текстови;
- Графичко уредување и техничка обработка на текстови;

- Редактирање на програмски документи;
- Превод на документи од македонски јазик на јазикот на припадниците на заедниците и на англиски јазик и обратно;
- Одржување на веб страната на Центарот, нејзина надградба и ажурирање на податоците на македонски, на албански и на англиски јазик;
- Распишување на јавни конкурси за избор на надворешни соработници;
- Промовирање на работата на Центарот преку печатени и електронски медиуми.

Краток опис

Ќе биде доставено барање за добивање согласност до Министерството за финансии за вработување на нови лица - стручни кадри по пат на преземање во соработка со Министерството за информатичко општество и администрација и Секретаријатот за спроведување на рамковниот договор. За работните места кои се приоритетни а кои нема да можат да бидат пополнети по пат на преземање, ќе биде побарана согласност од Министерството за финансии за нови вработувања по пат на јавен оглас.

Континуирано ќе се одржува веб страната на Центарот, со нејзина надградба и ажурирање на податоците на македонски, албански и на англиски јазик. Исто така, ќе се врши и промоција на работата на Центарот преку електронски и печатени медиуми, но и преку организирање на трибини, конференции и сл.

За ефикасно и прецизно извршување на работните задачи, ќе се направат измени и дополнувања на Законот за стручно образование. По барање на други институции, ќе се заземе учество во изработката на други закони и подзаконски акти од областа на стручното образование и во изготвувањето на предлог за измени и дополнување на одделни закони.

Ќе бидат изготвени и низа интерни правилници со кои се уредува работата на Центарот како и поединечни општи акти: одлуки, решенија, извештаи, договори и слично.

Ќе се врши лекторирање на текстови, графичко уредување и техничка обработка на текстови, редактирање на програмски документи, превод на документи од македонски јазик на јазикот на припадниците на заедниците и на англиски јазик и обратно. Во случај горенаведените активности да бидат во поголем обем, овие активности ќе бидат извршувани со ангажирање на надворешни соработници.

Индикатори за постигнувањата на резултатите:

- Кадровско екипирање и зајакнување на капацитетите на Центарот;
- Избор на заменик директор на Центарот;
- Постојано ажурирана веб страна на Центарот и подобрен информатички систем;
- Подобра и поефикасна организација на работењето на Центарот преку донесување на правилници, одлуки, решенија и слично;
- Изработка на предлог за изменување и дополнување на Законот за стручно образование и обука;
- Лекторирање, преведување и печатење на документи;
- Запознавање на јавноста за работењето и функцијата на Центарот;
- Ангажирање на надворешни соработници за изработка на програмски документи.

VI. ФИНАНСИСКИ ПРАШАЊА

Цели

Планска распределба на финансиските средства по одделни активности, предвидени со Годишната програма и финансискиот план. Утврдување на конкретни потреби за набавки и нивно спроведување. Обезбедување на ажурно, уредно и законито финансиско и материјално работење на Центарот.

На почетокот 2013 год неопходно е да се направи целосно реновирање на санитарниот јазол од причина што постечката ситуација не ги исполнува ни минималните хигиенски критериуми.

Резултати

- Утврдување на потребите за набавка на канцелариски материјали, потрошен материјал, техничка опрема, мебел и слично;
- Изготвување план за вкупните потреби во тековната година по видови стоки, услуги и работи;
- Определување на динамиката на реализација на набавките, согласно со расположливиот буџет на Центарот и спроведување на постапките за јавни набавки, согласно со позитивните законски прописи;
- Ажурно и уредно водење на книговодството; составување завршна сметка за претходната година; составување извештај од извршениот попис на крајот на годината; срамнување на магацинската со книговодствената евиденција; изготвување месечни, полугодишни и годишни статистички извештаи за исплатените плати на вработените; водење магацинска евиденција; завршен попис, вршење на други работи од областа на финансиското и материјалното работење, согласно со позитивните законски прописи;
- Ажурно и уредно финансиско и материјално работење.
- Целосно реновиран санитарен јазол.

Краток опис

Ќе се изготви годишен план за јавни набавки за вкупните потреби во тековната година по видови стоки, услуги и работи и ќе се спроведат постапки согласно закон за негова реализација.

Со оглед на тоа што во одделението за финансиски прашања нема ниту еден вработен, ќе бидат ангажирани надворешни соработници со цел ажурно и уредно водење на сметководството; составување завршна сметка за претходната година; изготвување на месечни финансиски извештаи; составување извештај од извршениот попис на крајот на годината; срамнување на магацинската со книговодствената евиденција; изготвување месечни, полугодишни и годишни статистички извештаи за исплатените плати на вработените; изработка на плата; водење магацинска евиденција; вршење на други работи од областа на финансиското и материјалното работење, согласно со позитивните законски прописи.

Индикатори за постигнувањата на резултатите:

- Спроведени постапки за јавни набавки, согласно со позитивните законски прописи;
- Ажурно, законито и уредно водено сметководство;
- Ажурно, законито и уредно водено финансиското и материјалното работење.

МОЖНИ РИЗИЦИ

Спроведувањето на активностите од Годишната програма за работа на Центарот во 2013 година значително ќе зависи од повеќе надворешни фактори, кои пак претставуваат ризици што можат во голема мера да го забават или загорзат редовното работење. Доколку навреме не се обезбеди поддршка на планираните активности (донесување на одлуки и решенија, обезбедување на финансиски средства), може да се забави нивната реализација или воопшто да не се реализираат планираните активности.

Центарот како јавна установа е целосно финансирана од буџетот на Република Македонија. За реализирање на планираните активности неопходно ќе биде финансиска поддршка за спроведување на активностите.

Можен ризик за остварување на планираните активности може да биде неекипираноста на Центарот и недоволната финансиска поддршка (одобрениот буџет воопшто **не е доволен за покривање на основните трошоци на Центарот**).

ДИРЕКТОР:
ЗЕЌИР ЗЕЌИРИ

Прилог 1

Преглед на активностите во годишната програма за 2013 година со временски распоред за нивно спроведување

Ред. број	Наслов на активноста	Коментар/Рок
1.	Развој на стандарди на занимања и стручни квалификации	
1.1.	Учество во истражување на пазарот на трудот	во зависност од динамиката на Агенцијата за вработување
1.2.	Подобрена соработка со социјалните партнери	континуирано
1.3.	Изработени стандарди на занимања за стручно оспособување и за стручно образование за занимања кои не се опфатени со Твининг програмата	прв квартал
1.4.	Изработени стандарди на стручни квалификации за стручно оспособување и за стручно образование за занимања кои не се опфатени со Твининг програмата	втор квартал
1.5.	Учество во развивање на Националната рамка на квалификации	во зависност од динамиката на МОН
2.	Развој на образовни програми	
2.1.	Изработка на наставните програми за трета и четврта година за техничкото образование за новите образовни профили	прв и втор квартал
2.2.	Изработка на наставни програми за прва година за стручното оспособување и за стручното образование за занимања кои не се опфатени со Твининг програмата	прв и втор квартал
2.3.	Изработка на испитни програми за државна матура и завршен испит	прв квартал и според искажани потреби
2.4.	Изработка на предлог прашања за екстерна проверка на постигањата на учениците за 75 наставни предмети од новите образовни профили со четиригодишно траење на образованието, кои ќе се оценуваат преку тестови.	прв квартал
2.5.	Изработка на предлог прашања за екстерна проверка на постигањата на учениците за 30 наставни предмети од прва година од новите образовни профили во рамките на Твининг проектот, со тригодишно и двегодишно траење на образованието.	трет квартал
2.6.	Изработка на предлог прашања за екстерна проверка на постигањата на учениците, за дополнување на базата на прашања за 1.350 наставни предмети од постојните образовни профили во тригодишното и четиригодишното образование, кои ќе се оценуваат преку тестови.	прв квартал
3.	Истражување и развој на стручното образование	
3.1.	Учество во утврдување на можности за отворање на нови образовни профили во стручното образование	прв квартал
3.2.	Учество во реализација на оперативниот план на Владата на Република Македонија во 2013 година на активни мерки и политики за вработување	според динамиката на Програмата
3.3.	Учество во реализација на активности од Стратегија за развој на стручното образование во Република Македонија 2013 - 2020 година	континуирано
3.4.	Формирање на совети за стуки	континуирано

3.5.	Реализација на проекти за имплементација на Законот за стручно образование и обука за реализација на практичната настава кај работодавачите	континуирано
3.6.	Инструктивно - менторска и консултативно - советодавна работа со наставниците	континуирано
3.7.	Давање на стручни мислења за програмите за слободни часови на училиштата	континуирано
4.	Обука на воспитно-образовни кадри во стручното образование	
4.1.	Изработка на Анализа за потребите од обука на воспитно-образовниот кадар во стручното образование	прв квартал
4.2.	Изработка на акциски план и стратегија за обука на воспитно-образовниот кадар во стручното образование	прв квартал
4.3.	Обука на членови на работни групи за изработка на стандарди на занимања во стручното образование за занимања и во стручното оспособување, надвор од Твининг проектот	прв квартал
4.4.	Обука на членовите на работните групи за изработка на наставни планови и наставни програми кои нема да бидат изработени од Твининг проектот	втор квартал
4.5.	Обука на директори за поддршка на активности за имплементација на реформирани наставни планови и програми кои нема да бидат опфатени од Твининг проектот	втор квартал
4.6.	Обука на наставници за имплементација на реформирани наставни планови и програми кои нема да бидат опфатени од Твининг проектот	втор и трет квартал
4.7.	Обука на ментори од компании кои ќе примаат ученици на практична обука	континуирано
5.	Деловна поддршка	
5.1.	Кадровско екипирање на Центарот	континуирано
5.2.	Организирање и учество на трибини, конференции и сл. за промовирање на работата на Центарот	континуирано
5.3.	Одржување на редовни состаноци	континуирано
5.4.	Изработка на измени и дополнувања на Законот за стручно образование и обука	Прв – втор квартал
5.5.	Учество во изработката на други закони и подзаконски акти од областа на стручното образование и во изготвувањето на предлог за измени и дополнување на одделни закони	континуирано
5.6.	Изготвување на интерни правилници и изготвување на поединечни општи акти: одлуки, решенија, извештаи и слично	континуирано
5.7.	Лекторирање на текстови	континуирано
5.8.	Графичко уредување на текстови	континуирано
5.9.	Редактирање на програмски документи	континуирано
5.10.	Превод на документи од македонски јазик на јазикот на припадниците на заедниците и на англиски јазик и обратно	континуирано
5.11.	Одржување на веб страната на Центарот, нејзина надградба и ажурирање на податоците на македонски, на албански и на англиски јазик	континуирано
5.12.	Распишување на јавни конкурси за избор на надворешни соработници	континуирано
5.13.	Промовирање на работата на Центарот преку печатени и електронски медиуми	континуирано
6.	Финансиски прашања	
6.1.	Утврдување на потребите за набавка на канцелариски материјали, потрошен материјал, службени мобилни телефони, техничка опрема, мебел и слично	континуирано
6.2.	Изготвување план за вкупните потреби во тековната година по видови стоки, услуги и работи	Прв квартал
6.3.	Определување на динамиката на реализација на набавките согласно со расположливиот буџет на Центарот и	континуирано

	спроведување на постапките за јавни набавки согласно со позитивните законски прописи	
6.4.	Ажурно и уредно водење на книговодството; составување завршна сметка за претходната година; составување извештај од извршениот попис на крајот на годината; срамнување на магацинската со книговодствената евиденција; изготвување месечни, полугодишни и годишни статистички извештаи за исплатените плати на вработените; водење магацинска евиденција; завршен попис, вршење на други работи од областа на финансиското и материјалното работење согласно со позитивните законски прописи	континуирано
6.5.	Ажурно и уредно финансиско и материјално работење	континуирано

Прилог 2

Финансиски план за реализација на активностите во Годишната програма за 2013 година согласно одобрениот буџет на Центарот за 2013 година

Ставка	Наслов на активноста	Вредност (годишно ниво)
40	Плати и надоместоци	6.734.000,00
401	- Основни плати на вработените	
402	- Придонеси за социјално осигурување	
42	Стоки и услуги	3.230.000,00
420	Патни и дневни расходи – патување на вработените за вршење на обуки на наставниците во земјата - учество на семинари, конференции и сл. во странство	<u>80.000,00</u> 30.000,00 50.000,00
421	Комунални услуги, греење, комуникација и транспорт - Струја - Водовод и канализација - Греење - Пошта - Телефон и телефакс - Регистрација на возила - Гориво за службено возило	<u>600.000,00</u> 200.000,00 70.000,00 80.000,00 15.000,00 185.000,00 15.000,00 35.000,00
423	Материјали и ситен инвентар - Канцелариски материјали (класери, вирмани, папки, пликоса, обрасци и друг потрошен материјал) - Тонери, кертриџи, рибони - Хартија за печатење А4 - Списанија, весници и др. материјал - Прехранбени артикли и пијалаци - Средства за одржување на хигиената - Ситен инвентар - Материјали за разни поправки	<u>700.000,00</u> 114.000,00 330.000,00 86.000,00 30.000,00 30.000,00 30.000,00 40.000,00 40.000,00
424	Поправки и тековно одржување - Одржување на веб страната - Одржување на компјутерската опрема - Одржување на службено возило	<u>150.000,00</u> 80.000,00 35.000,00 35.000,00
425	Договорни услуги - Осигурување на вработените - Сметководствени услуги - Финансиско - благајнички услуги - Услуги за одржување на хигиена - Исплата на членови на Управен одбор	<u>1.700.000,00</u> 20.000,00 102.000,00 150.000,00 35.000,00 600.000,00

	<ul style="list-style-type: none"> - Обука на наставници за имплементација на реформирани наставни планови и програми - Исплата на соработници за извр.на програми - Услуги за умножување (копирање) на документи - Услуги за спремање и послужување на топли и ладни напивки - Останати услуги: огласи, конкурси, даноци 	<p>492.000,00</p> <p>210.000,00</p> <p>35.000,00</p> <p>35.000,00</p> <p>21.000,00</p>
480	Купување на опрема и машини <ul style="list-style-type: none"> - Набавка на компјутери, принтери 	<p><u>500.000,00</u></p> <p><u>500.000,00</u></p>
481	Градежни објекти	<u>1.000.000,00</u>

Прилог 3

Ставка 425: Преглед на потребни финансиски средства за договорни услуги за остварување на активностите во годишната програма за 2013 година

Ред. број	Наслов на активноста	Потребни финансиски средства МКД
1.	Развој на стандарди на занимања и стручни квалификации	
1.1.	Изработка на 65 стандарди на занимања во стручното образование за занимања и стандарди на занимања во стручното оспособување со траење до две години кои не се опфатени со Твининг програмата	877.500,00
1.2.	Изработени 34 стандарди на стручни квалификации во стручното образование за занимања и во стручното оспособување со траење до две години кои не се опфатени со Твининг програмата	459.000,00
ВКУПНО ЗА РАЗВОЈ НА СТАНДАРДИ НА ЗАНИМАЊА И СТРУЧНИ КВАЛИФИКАЦИИ		1.336.500,00
2.	Развој на образовни програми	
2.1.	Изработка на 68 нови наставни програми за прва година во стручното образование за занимања и за прва година за стручното оспособување со траење до две години кои не се опфатени со Твининг програмата	476.000,00
2.2.	Изработени наставни програми за трета година за образовните профили: техничар дизајнер за внатрешна архитектура од градежно-геодетската струка (9) и конфекциски компјутерски оператор од текситлно-кожарска струка (8), наставни програми за четврта година за образовниот профил машиновозач за дизел и електровлечни возила (8)	175.000,00 (25 x 7.000)
2.3.	Изработени 8 испитни програми за четврта година за државна матура и завршен испит	72.000,00
2.4.	Изработка на предлог прашања за екстерна проверка на постигањата на учениците за 75 наставни предмети од новите образовни профили со четиригодишно траење на образованието, кои ќе се оценуваат преку тестови.	525.000,00
2.5.	Изработка на предлог прашања за екстерна проверка на постигањата на учениците за 30 наставни предмети од прва година од новите образовни профили во рамките на Твининг проектот, со тригодишно и двегодишно траење на образованието.	210.000,00
2.6.	Изработка на предлог прашања за екстерна проверка на постигањата на учениците, за дополнување на базата на прашања за 1.350 наставни предмети од постојните образовни профили во тригодишното и четиригодишното образование, кои ќе се оценуваат преку тестови.	8.100.000,00
ВКУПНО ЗА РАЗВОЈ НА ОБРАЗОВНИ ПРОГРАМИ		9.691.000,00

3.	Истражување и развој на стручното образование	
3.1.	Одржување на најмалку по една средба со секое стручно училиште за инструктивно - менторска и консултативно - советодавна работа со наставниците	150.000,00
3.2.	Одржување на регионални средби со директорите и наставниците од стручните училишта два пати годишно	150.000,00
ВКУПНО ЗА ИСТРАЖУВАЊЕ И РАЗВОЈ НА СТРУЧНОТО ОБРАЗОВАНИЕ		300.000,00
4.	Обука на воспитно-образовни кадри во стручното образование	
4.1.	Обука на членови на работни групи за изработка на стандарди на занимања во стручното образование за занимања и во стручното оспособување, надвор од Твининг проектот	45.000,00
4.2.	Обука на членовите на работните групи за изработка на наставни планови и наставни програми кои нема да бидат изработени од Твининг проектот	150.000,00
4.3.	Обука на директори за поддршка на активности за имплементација на реформирани наставни планови и програми кои нема да бидат опфатени од Твининг проектот	35.000,00
4.4.	Обука на наставници за имплементација на реформирани наставни планови и програми кои нема да бидат опфатени од Твининг проектот	150.000,00
4.5.	Обука на ментори од компании кои ќе примаат ученици на практична обука	55.000,00
ВКУПНО ЗА ОБУКА НА ВОСПИТНО-ОБРАЗОВНИ КАДРИ ВО СТРУЧНОТО ОБРАЗОВАНИЕ		785.000,00
В К У П Н О		12.112.000,00

Ставка 481: Преглед на потребни финансиски средства за реновирање на санитарен јазол

481	Реконструкција на деловни објекти (целосно реновирање на санитарен јазол)	<u>500.000,00</u>
-----	---	-------------------